

## דין נתינת מים במים, מב ע"א

א. אבל נותן כו'. תנו רבנן: נותן אדם חמין לתוך הצונן, ולא הצונן לתוך החמין, דברי בית שמאי. ובית הלל אומרים: בין חמין לתוך הצונן, ובין צונן לתוך החמין מותר. במה דברים אמורים – בכוס, אבל באמבטי – חמין לתוך הצונן. ולא צונן לתוך החמין. ורבי שמעון בן מגסיא אוסר. אמר רב נחמן: הלכה כרבי שמעון בן מגסיא.

ב. סבר רב יוסף למימר: ספל הרי הוא כאמבטי.

ג. אמר ליה אבוי, תני רבי חייא: ספל אינו כאמבטי.

ד. ולמאי דסליק אדעתא מעיקרא דספל הרי הוא כאמבטי, ואמר רב נחמן: הלכה כרבי שמעון בן מגסיא, אלא בשבת רחיצה בחמין ליכא? – מי סברת רבי שמעון אסיפא קאי? ארישא קאי: ובית הלל מתירין בין חמין לתוך צונן, ובין צונן לתוך החמין, ורבי שמעון בן מגסיא אוסר צונן לתוך חמין. – לימא רבי שמעון בן מגסיא דאמר כבית שמאי! – הכי קאמר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל בדבר זה.

הנדון בסוגיא: באיזה מקרה מותר לשפוך מים חמים לצוננים או הפוך. הדינים האפשריים:

1. אסור בין חמין בצונן בין צונן בחמין
2. מותר רק חמין בצונן
3. מותר בין חמין בצונן בין צונן בחמין

### מים במים

|       | ב"ה | ב"ש | רשב"ם למאי דס"ד | רשב"ם למסקנה |
|-------|-----|-----|-----------------|--------------|
| כוס   | 3   | 2   | 2 לכר"ע         | [3 כב"ה]     |
| אמבטי | 2   | 2   | [2]             | 1            |

את שיטת רבי שמעון בן מגסיא (רשב"ם) מייצגים שני טורים משום שהיא תלויה במחלוקת (רק מעיקרא, שכן מסגנון הגמ' נראה שאחר ששנה אבוי את הברייתא הודה לו רב יוסף) בין רב יוסף ואבוי.

לרב יוסף (סעיף ב) ספל הרי הוא כאמבטי, ולאבוי (סעיף ג) אינה כאמבטי. כיצד זה מתקשר לשיטת רשב"ם? דבר זה מתבאר בסעיף ד: לר"י שספל כאמבטי א"א לומר, שרשב"ם מתייחס לסיפא, שכן הלכה כרשב"ם, ומשלוש הנחות אלו נובע שלא ניתן לשטוף בשבת את פניו ידיו ורגליו בחמין.

נציג את הטיעון הקודם בפירוט:

א. לפי רשב"ם באמבטי יש דין 1 (אסור בכל מקרה)

ב. הלכה כרשב"ם

ג. לרב יוסף ספל כאמבטי

מסקנה: בין בספל ובין באמבטי אסור בכל מקרה, בין חמין בצונן ובין צונן בחמין.

כיוון שמסקנה זו לא תואמת את הדין שמתיר לשטוף בשבת פיו"ר במים שהוחמו מע"ש (וא"א להשתמש בהם ללא ערבוב בצונן, רש"י), שוללת הגמרא את ההנחה הראשונה, ומסבירה את דעתו של רשב"ם באופן אחר: רשב"ם התייחס לרישא של המשנה, למחלוקת ב"ש וב"ה בדין כוס, וקבע שלא נחלקו על כך אלא לכו"ע יש לכוס דין 2.

אמנם, כפי שתוספות מבהירים, כל זה רק בעקבות ההנחה השלישית בטיעון, שספל כאמבטי, ולכן מתקבלת המסקנה התמוהה. מה שאין כן לפי מסקנתו של אביי שספל אינו כאמבטי, ניתן לחזור להנחה הראשונה בטיעון, ולפרש בשיטתו של רשב"ם, שדבריו מוסבים על הסיפא, שלאמבטי יש דין 1, אך כיוון שלספל אין דין של אמבטי ניתן לרחוץ בשבת בספל.

לפי זה ניתן לטעון, שגם רשב"ם מודה, שברישא הלכה כב"ה, ומותר בכוס אפילו צונן לתוך חמין (דין 3, מסומן בטבלה בסוגריים מרובעים, כיוון שאינו מפורש בדברי רשב"ם), מה שמתיישב עם סתם משנתנו: אבל נותן לתוכו או לתוך הכוס, דהיינו שמותר לתת מים חמים לתוך כוס.

נציג כאן את דברי התוספות כדי לנתח גם את החלק השני של דבריהם:

#### תוספות

מי סברת ר"ש בן מנסיא אסיפא קאי ארישא קאי – היינו דוקא למאי דס"ד לרב יוסף מעיקרא אבל למאי דמסקי' דספל אינו כאמבטי קאי אסיפא בכוס וסבר שפיר ר"ש בן מנסיא כב"ה דאפילו צונן לתוך חמין מותר ואתיא מתני' דשריא לתוך הכוס אליבא דהלכתא דהלכה כר"ש בן מנסיא

וא"ת למאי דסלקא דעתך דארישא קאי ואסר בכוס צונן לתוך חמין מאי קמ"ל רב יוסף דספל הרי הוא כאמבטי כוס נמי הרי הוא כאמבטי לר"ש בן מנסיא דהלכתא כוותיה וי"ל דרב יוסף לב"ה אתא לאשמעינן דשרו בכוס.

את הקושיא שעולה בחלק השני ניתן להבין מתוך עיון בטור של רשב"ם לפי הס"ד: כיוון שאפילו בכוס הוא מחמיר כדין אמבטי (כב"ש) פשיטא שגם לספל יהיה דין זה. על כרחינו שרב יוסף אמר את דבריו לא אליבא דרשב"ם (אע"פ שהלכה כמותו), אלא אליבא דב"ה שמחלקים בין כוס לאמבטי, כך שיש מקום לחדש שספל דינו כאמבטי.